

Skovdyrkeren

Nr. 13
Juni 2012

Flisen kan forgasses

Naturen skal plejes

SKOVDYRKERNE

Flisen kan forgasses

Skovdyrkerne deltog for nylig i et møde på Harbøre Varmeværk med formanden for Folketingets Energiudvalg, Steen Gade. Man så på en spændende teknologi, hvor træflis ikke kun bruges til varme, men også til el-produktion.

Af Per Hilbert (phi@skovdyrkerne.dk)

I disse år fastlægges en ny dansk energipolitik. Den har til hensigt at gøre os mindre afhængige af importerede fossile brændsler som kul, olie og gas. I stedet skal energiforsyningen i videre omfang bygge på vedvarende energikilder. Vore træressourcer er en af disse kilder – men en kilde, som har været noget overset af politikerne. Man har fejlagtigt ment, at denne kilde var udnyttet allerede.

Formanden for Folketingets Energiudvalg Steen Gade besigtiger en af de to gasdrevne elmotorer på Harbøre Varmeværk. Foto: Per Hilbert

Skovdyrkerne, HedeDanmark og Skovforeningen har derfor nedsat en lille gruppe 'Træ til energi', som søger at få sat yderligere fokus på skovflisens muligheder overfor landets beslutningstagere. Det drejer sig især om de mængder, vi kan levere. Men også spørgsmålet om nye teknikker, der kan øge udnyttelsesgraden. Det sidste var anledningen til mødet på Harbøre varmeværk.

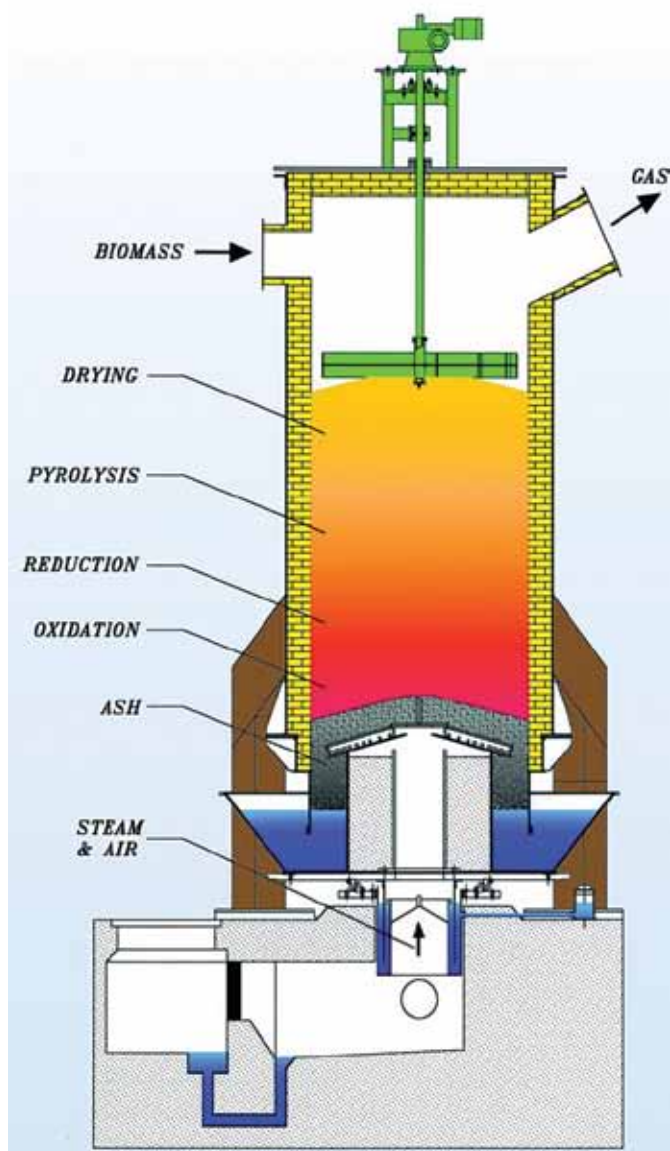
Formålet med mødet var at demonstrere forgasningsteknologien for Steen Gade. Anlægget i Harbøre har kørt problemfrit i en årrække, og teknologien er nu klar til anvendelse i lokale anlæg over hele landet, hvor den kan erstatte de nuværende værker baseret på naturgas. Det vil give nogle interessante muligheder for den lokale flisproduktion. Deraf Skovdyrkerens interesse.

Gammelkendt teknologi

Nogle kan formentlig huske, at en del biler under 2. verdenskrig kørte på træ. Brændet blev forgasset – det vil sige ufuldstændigt forbrændt – i en generator, som var monteret på bilen, og gassen blev brugt som brændstof i bilens motor.

Anvendt i en bil må et forgasningsanlæg absolut siges at være en nødløsning. Der skulle 2 ½ kg tørt bølgebrænde til at erstatte en liter benzin. En lang tur krævede således en større trailer med brænde. Virkningsgraden var lille, udstødningen svinede en hel del, og gassen – heraf en del kulilte – var faktisk giftig for føreren. Men det virkede, og frem kom man.

På billedet ses en figur af Vølunds modstrømsforgasser

Den nye version

Firmaet Ansaldo Vølund har i de sidste 10-15 år udviklet den gamle teknik, så den nu er driftssikker i større stationære anlæg. Man anvender en såkaldt modstrømsforgasser – en lodret cylindrisk ovn, hvor flisen løbende indføres fra oven, og langsomt forbrænder ned gennem ovnen til den kommer ud som aske forneden.

Øverst fordampes flisens vandindhold. Længere nede sker der en såkaldt pyrolyse, hvor træets flygtige bestanddele og tjære frigives. Under dette lag er flisen ble-

vet til trækul (koks). Ved en temperatur på 800-1100 grader sker derpå selve forgasningen, og nederst sker den endelige forbrænding af kulstoffet, der udvikler en temperatur på op til 1300 grader.

I stedet for i en lille bilmotor bruges den frigjorte gas til at drive to store 20-cylindrede motorer, der producerer el. Og varmen anvendes til opvarmningsformål via fjernvarmenettet. Den samlede udnyttelsesgrad er utrolig høj – omkring 90%. Og på hele anlægget er der en dejlig lugt af tjære!

Perspektiverne – og problemerne

Alle børnesygdomme er overstået, og værket kører i stabil, fuldautomatisk drift. Metoden er ideel i mindre bysamfund, hvor der er brug for både el og varme. Den passer perfekt ind i statens energipolitik, og teknikken kan i øvrigt eksporteres til en lang række lande.

Målet er at opføre et antal små, lokale kraftvarmeværker ud over landet, som kunne aftage de lokale skoves flis.

Når det ikke er sket endnu, skyldes det især to forhold. Anlægsomkostningerne er betydelig større end for værker, der kun skal producere varme, hvilket giver finansieringsmæssige problemer. Den anden årsag er selve driftsøkonomien. Den producerede el er ikke umiddelbart konkurrencedygtig før den afgiftsmæssigt bliver ligestillet med elektricitet produceret for eksempel på basis af biogas.

Den nye regering synes imidlertid at gå ind for en sådan ligestilling, hvilket i givet fald kan betyde et løft for mindre, decentrale kraftvarmeværker baseret på skovflis.

Du kan læse mere om forgasning af træflis i *Skoven* 5/12.

Overdrev og løveng på Ejernæs

Naturen er dynamisk. De fleste åbne arealer, der ligger urørte hen, vil med tiden springe i skov, og dermed ændre karakter. Her beskrives et eksempel, hvor en lodsejer blev enig med sin kommune om at reetablere et stort græsningsareal. En tilskudsordning under Landdistriktsmidlerne betalte hovedparten.

Af Karsten Raae, inkl. fotos (kra@skovdyrkerne.dk)

I bunden af Isefjord med udsigt til Munkholmbroen stikker halvøen Ejernæs ud. Strandengene ligger nærmest og skvulper i vandkanten. Lidt længere inde på land hæver terrænet sig og går fra at være græsningspræget eng til at være en blanding af mere eller mindre tæt krat, selvgroet yngre skov og gamle træer.

I bunden af Isefjord ligger Ejernæs med udsigt til Munkholmbroen mod nord.

I gamle dage og nu

I forrige århundrede var hele Ejernæs et stort overdrev med spredte gamle træer, der i sin tid havde overlevet kreaturerne græsning. I 1958 blev området omfattet af en landskabsfredning med det formål at bevare status quo. Men med et aftagende græsningstryk, har dyrene haft svært ved at holde træerne nede på de høje dele af næsset, hvor den naturlige vegetation er skov.

De sidste 20-30 år er de egentlige græsningsarealer stille og roligt skrumpet ind, og ca. 1/3 del af arealet fremstår i dag som skov. Spredte gamle fuldkronede bøge, ege og aske og derudover en mellemaldrende skov af selv-

Den høje del af Ejernæs er de seneste 20-30 år groet til i skov, primært ask, som nu også i et vist omfang er blevet ramt af asketoptørre.

sået ask, der står tæt som en mur, og oven i købet nu som en syg mur på grund af angreb af asketoptørre. Hist og her kan man finde rester af gamle tjørne-, slåen- og abildkrat, men den fremvoksende skov truer disse med overskygning.

Tilbage til fortiden

Ejernæs ligger i Lejre kommune tæt ved Roskilde. Kommunen er meget interesseret i at få ført området tilbage til den lysåbne tilstand, som ses på billeder fra 1930'erne. Lodsejeren har været positiv, men et rydningsprojekt kan ikke hvile i sig selv – det kræver finansiering.

Selve udvisningen var en såkaldt søge-lære proces. Den blev løbende justeret for at sikre det ønskede resultat

Som næsten altid ved naturprojekter viste det sig, at der blev en del flere effekter end først antaget.

Naturstyrelsens ordninger med tilskud til særlig drift er netop med et pennestrøg blevet sløjftet. Men heldigvis har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i 2010 indført en tilskudsmulighed til fremme af natur- og miljøprojekter. Der blev søgt om støtte til følgende:

- Skovning af den 30- til 50-årige selvgroede ask, enkelte af de gamle træer og det oprindelige krat, som ikke skønnes at kunne vækkes til live med fornuft
- Fjernelse af alt det nedsavede materiale for at fastholde overdrevets næringsfattige karakter
- Afpudsning af de skovede arealer enten manuelt eller ved knusning
- Forstærkning af 300 meter skovvej og etablering af en vende- og læsseplads samt afretning af et hovedspor, der skal bruges til udkørsel af effekterne fra de skovede arealer

Skovning, udkørsel og knusning skete på frossen jord, hvorved man undgik dybe hjulspor. De største træer blev skovet manuelt.

2012 – arbejdet udføres

Da frosten satte ind sidst i januar blev arbejdet sat i gang. Der blev krydset fingre for at det kolde vejr ville holde et par uger, så hele operationen kunne klares uden nævneværdige skader i form af dybe hjulspor og sammentrykket jord. To skovningsmaskiner, en mindre fældebunkelægger, en større traditionel skovningsmaskine, en udkørselstraktor og et par mand med motorsav og en knuser blev sat ind.

Udvisning af hele området var færdig på en del af stykket og blev siden løbende tilpasset, efterhånden som man bedre kunne danne sig et indtryk af effekten af nedskæringen.

Fældebunkelæggeren tog sig af krat og underskov samt partier, hvor der kun skulle laves flis. Den store skovningsmaskine ordnede de mellemaldrende aske og aflagde kævler, brænde og toppe mv. til flis. Skovarbejderne tog sig af de største træer.

Man nåede at blive færdig inden frosten slap, og uden at have anrettet nævneværdige skader. Det blev til en hel del kævler samt en anseelig mængde brænde og flis, som har været med til at finansiere projektet. Hertil skal lægges, at vi blev helt færdige inden foråret, hvor græsser og urter hurtigt vil sløre det store indgreb og samtidig levere føde til de dyr, der græsser på området.

Hele projektet har kostet godt 300.000 kr. Heraf blev tre fjerdedel betalt af tilskudsordningen, mens de skovede effekter betalte resten.

Resultatet umiddelbart efter arbejdet var udført. Billedet er fra marts 2012.

Fremtiden

Det er aftalt, at Ejernæs fremover skal plejes ved en mere intensiv græsning med kvæg og heste. Det samlede græsningsareal er øget med 15-20%. Lejre kommune har til intention i tæt samarbejde med lodsejeren og Skovdyrkerne at sikre denne pleje. I det omfang dyrene ikke i tilstrækkelig grad kan holde træopvæksten stangen, vil denne blive fældet og fjernet.

Alle vinder

Projektet har både genetableret et stykke kulturhistorie og en truet naturtype. Der er skabt et sted, hvor besøgende, mens de nyder udsigten, får mulighed for at tænke store tanker. Og alt sammen til myndighedernes, lodsejerens, jægerens og publikums udelte tilfredshed.

Resultatet cirka tre måneder efter at arbejdet var udført. Billedet er fra maj 2012.

Tilskudsordning for natur- og miljøprojekter kan søges til:

1. Planlægning af natur- og miljøprojekter af typerne 4, 5 og 6.
2. Udarbejdelse af naturplaner (på ejendomsniveau).
3. Etablering af vegetationsstriber (vildtstriber og insektvolde).
4. Særlige levesteder for dyrearter (vandhuller og stendiger).
5. Græsningsprojekter (rydning og etablering).
6. Beskyttelse, etablering og genopretning af natur og miljø (andre projekter).
7. Jordfordeling i forbindelse med projekter af typerne af typerne 4, 5 og 6.

Tilskuddene dækker normalt 75% af projektudgifterne. For naturplaner dog kun 50% og maksimalt 15.000 kr. pr. plan.

Ansøgning indsendes senest **den 1. august** til NaturErhvervstyrelsen, Center for Projekttilskud, Pionér Allé 9, 6270 Tønder, Tlf. 33 95 80 00, E-mail: projekttilskud@naturerhverv.dk.

Materialet findes på www.landdistriktsprogram.dk

Kulturlandskab eller natur? Uanset perspektivet, så bidrager heden på flere måder til landskabets værdi – til glæde for dyr og mennesker.

Plej din hede!

Den lysåbne hede med lyng og dværgbuske giver landskabet variation og diversitet, og så er hedelyngen ikke mindst en vigtig fødekilde for hjortevildtet.

De danske hedearealer opstod allerede i bondestenalderen, dengang da svedjebrug, husdyr og brændehugst udpinte i forvejen magre jorde og frembragte en kulturskabt naturtype. Fra ca. 1800 vendte udviklingen og hedens udbredelse er svundet ind lige siden. Bortset fra klitheden, er heden altså et resultat af menneskelig aktivitet. Det betyder også, at dette landskab kræver løbende pleje for ikke at springe i skov.

Hedens nøglearter

Vegetationen består mest af en række forskellige arter af dværgbuske med ret bred tilpasningsevne. Blandt de arter der kendetegner heden er:

- Hedelyng
- Revling
- Tyttebær
- Blåbær
- Hede-melbærris

Derudover er gyvel, ene, krybende pil m.fl. også med til at karakterisere heden. Arter

som f.eks. bølget bunke og blåtop er invasive og uønskede, fordi de overtager hedelyngens plads.

Hvad siger loven om hedepleje

Alle heder på over 2.500 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Det betyder, at arealernes tilstand ikke må ændres. Heder og andre lysåbne naturarealer kan desuden være pålagt rydningspligt (omfattet i "Bekendtgørelsen om jordressourcens anvendelse til dyrk-

ning og natur" fra 2009). Rydningspligten indebærer, at ejer eller bruger, er forpligtet til at holde arealerne fri for ny opvækst af træer og buske. På arealerne må der således ikke være opvækst af træer og buske ældre end 5 år, regnet fra 2004. Undtaget fra rydningspligten er arealer, der er meget våde, stejle eller på anden vis vanskelige at rydde med maskiner. Hvis arealerne er beliggende i et Natura 2000 område gælder yderligere regler, og der er desuden anmeldeligt ved rydning og pleje.

Dispensation til rydning

Mindre plejeforanstaltninger, der entydigt tjener til at opretholde hedens tilstand, kan ske uden dispensation. F.eks. fjernelse af selvsået opvækst af træer, buske og invasive arter i begrænset omfang. Indgreb, der rækker ud over almindelig pleje af områdets hidtidige tilstand, kræver dispensation hos kommunen, selvom indgrebet søger at forbedre hedens tilstand. Det kan f.eks. dreje sig om tørveskrælning og jordbearbejdnig.

Hedelyngens fire faser

I en periode på 25-30 år gennemlever hedelyng fire faser. Først en pionerfase (-5 år), hvor planten vokser til en lille lav busk med sparsom blomstring. En opbygningsfase (5-15 år) hvor planten er grøn, tæt og blomstrer kraftigt. En moden fase (15-20 år) hvor planten begynder at blive åben og have visne partier. Endelig en senil fase (25 år +) hvor planten begynder at dø og falde fra hinanden.

Hedelyng kan forynge sig selv både vegetativt og ved frøformering. Lyngens evne til vegetativ foryngelse er størst indtil ca. 15 års-alderen. Et konstant dække af hedelyng kræver derfor enten, at der sker en nyetablering af lyngplanter, eller at de eksisterende lyngplanter holdes i et stadie, hvor de fortsat laver nye skud.

Hedens trusler

Hedearealer kræver løbende pleje. For det første vil en uundgåelig tilførsel af næringsstoffer over tid, medføre et skifte i vegetationen væk fra hedelyng som den dominerende art og over til andre arter. Birk, røn og bjergfyr

samt visse urter som f.eks. blåtop, samt nogle græsser er særligt slemme til at invadere på denne baggrund. For det andet er lyngplanter der vokser ind i deres modne og senile faser også mere sårbare overfor 'lyngens bladbille'. En lille bille der er kendt for at medføre omfattende lyngdød. En hedepleje der holder hedelyngen i et ungt stadie og sikrer fjernelse af næringsstoffer er med til at:

- Bevare hedelyng som den dominerende art
- Øge modstandskraften overfor lyngens bladbille
- Øge tilgangen af vinterfoder til hjortevildtet

Hvornår skal du sætte ind?

Når lyngen er ved at blive bar i bunden, og planterne er ca. 40 cm, er det tid til at få lyngen forynget. Allerede året efter vil man kunne se, at lyngen igen er på vej, og efter to vækstsæsoner er der et pænt tæt lyngtæppe.

Hvordan plejes heden?

De forskellige plejemetoder består af: Afbrænding, afgræsning, slåning med slagleklipper og opsamling, grenknusning, rydning af buske og træer, samt tørveskrælning.

Afbrænding, er en biologisk set voldsom og samtidig risikabel og derfor besværlig metode. Efter afbrænding varer det et par år, før hedenaturen atter har indfundet sig. Afbrænding fungerer bedst på yngre heder, og kan foretages i perioden fra 1. september – 30. marts.

Afgræsning, er en skånsom metode, men som imidlertid ikke fjerner hverken trævækst eller næringsstoffer. Vegetationen vil gradvist udvikle sig til en mere næringsrig græs- og urteflora.

Slåning med slagleklipper og opsamler gør det muligt at fjerne lyngen og undgå et tykt humuslag (førn), som hæmmer spiring af ny lyng. Større træer og buske bør nedskæres inden. Slåning, presning og fjernelse af hedelyng er en løsning, der i sin virkning svarer til gamle tiders udnyttelse, idet den fastholder heden i sin udpiningstilstand. Det giver hedelyngen gode betingelser og bevarer – også på længere sigt – lyngheden.

Det bedste tidspunkt for slåning er februar-marts, når jorden ikke er for våd. Slåning om efteråret kan efterfølgende medføre frostskafer i vegetationen. Afslåning i lav højde giver en tættere men også langsommere genvækst.

Pleje af heden med Lynghøster monteret med madevalse og transportør med opsamling. Til venstre i fotoet anes arealet før indgreb og til højre – resultatet efter slåning.

Slåning med grenknuser, er ofte den enkleste måde at fjerne småtræer med diameter op til 10 cm på, men giver ikke efterfølgende mulighed for at fjerne plantematerialet fra arealet.

Tørveskrælning, med lynghøster er den mest effektive metode til at fjerne planter og det øverste jordlag. Da metoden fjerner store mængder næringsstof, og da lyngfrø samtidig er meget små og findes i en større dybde end frø af f.eks. blåtop, skabes gode betingelser for den efterfølgende lyngspiring. Tørveskrælning regnes derfor for den mest effektive metode i hedeplejen.

Den ideelle hedepleje – Et hedeareal efter tørveskrælning med Lynghøster. Førnlaget med alle næringsstoffer er væk. Tilbage i jorden ligger hedelyngens frø klar til at spire og generobre arealet.

Pleje af gravhøje

Spredt udover det danske landskab ligger kæmpehøjene som nogle af de mest markante fortidsminder vi har. Koncentrationen er sine steder meget stor og vidner om tidligere tiders bosætningsmønstre.

Af Karsten Raae (kra@skovdyrkerne.dk)

Bronzealderhøjen

Den almindeligste og mest karakteristiske gravhøj i det danske landskab er bronzealderhøjen. En gravhøj, der er blevet til i perioden ca. 1700 til 500 år før Kristus. Typisk er placeringen højtliggende i det åbne land. Det er sådan vi kender dem bedst, men også skove kan ofte rumme mange gravhøje. Gravhøjen var den monumentale og synlige del af ofte rigt udstyrede grave forbeholdt bronzealderssamfundets sociale elite.

En del gravhøje ligger i skovene. Her er krav til pleje og restriktioner omkring beplantning langt lempeligere end i det åbne land. Foto: Karsten Raae

Beskyttelse

Gravhøje er, som rigtig mange andre fortidsminder, beskyttede enten efter Museumsloven eller Naturbeskyttelsesloven. Hvis man har beskyttede gravhøje eller andre fortidsminder på sin ejendom vil man normalt have fået besked om det, og det vil fremgå af tingbo-

gen. Synlige fortidsminder – herunder gravhøjerne – er dog beskyttede, selvom man som lodsejer ikke er blevet informeret af myndighederne, og selvom fortidsmindets eksistens ikke fremgår af tingbogen.

Uanset gælder det for beskyttede fortidsminder, at der ikke må foretages ændringer i deres tilstand. Desuden må der ikke på fortidsmindet og indenfor en afstand af 2 m foretages jordbearbejdning, gødskes eller plantes.

For gravhøjene gælder desuden, at der indenfor en 100 m zone ikke må foretages ændringer i arealets tilstand. Man må f.eks. ikke plante træer uden dispensation. Det gælder også juletræer. For gravhøje i skovene gælder 100 m zonen ikke, men har man først fældet træerne på højen må man ikke plante igen. Selvforyngelse er der ingen regler for.

Hvem skal pleje gravhøjene?

I et af landets større dagblade kunne man i begyndelsen af maj måned i år finde følgende overskrift:

”Private skal tage ansvar for Danmarks gravhøje”

– og artiklen fortsatte: ”Tusinder af fortidsminder bliver ikke passet og gror til i krat og træer. Derfor får kommuner private til at hive plæneklipperen frem og pleje højerne. En rigtig god tendens, mener Kulturstyrelsen”.

Men i grunden er det kommunernes pligt, at gravhøjene plejes. Plejen er nødvendig – dels for at højerne kan forblive markante landskabelementer i det åbne land, dels for at sikre, at uheldsmæssig bevoksning ikke ødelægger højenes indhold.

FØR: Mange gravhøje har fået lov til at passe sig selv i lange perioder. Det fører til tilgroning, slører dem som landskabslementer og forringer dem som biotoper for urteflora tilpasset næringsfattige forhold. Foto: Rasmus Gregersen

Trusler

Når gravhøjene får lov til at gro til og forfalde kan der ske flere ødelæggende ting:

- Rødder kan ødelægge konstruktionen og fremme formuldning af knogler og andre spor af organisk materiale.
- Når træer vælter, opstår der dybe huller, som kan fremme erosion og anden nedbrydning.
- Ræv og grævling ødelægger gravhøjene med deres gangsystemer. En tæt bevoksning virker tiltrækkende.
- Afgræsning med større tunge dyr som heste og kreaturer kan beskadige fortidsminderne og fremme erosion.

Udover at være mindelser om vores fortid er gravhøjene øer i det dyrkede land. De fungerer som refugier for et ellers trængt dyre- og planteliv. Gravhøjene udvikler sig ofte til næringsfattige biotoper med sjældne urteflora.

Skovdyrkerne har udarbejdet to faktablade om fortidsminder

1. Kultursporene på din ejendom
2. Pleje af fortidsminder

De kan fås hos din lokale skovdyrkerforening. Du kan læse mere om pleje af fortidsminder på vores hjemmeside.

EFTER: Der skal fagfolk til, når gravhøjene skal plejes. Sådan kom højen ovenfor til at se ud da det blev gjort rigtigt. Foto: Rasmus Gregersen

Plejen

Formålet er at få etableret og vedligeholdt en slidstærk og lavt voksende vegetation. Herved sikres gravhøjenes synlighed i landskabet og risikoen for ødelæggelser i form af erosion mindskes, særligt hvis de besøges flittigt af publikum. Gennem tilbagevendende slåning af vegetationen og fjernelse af det afhøstede materiale sikres en forsat langsom udpining af jorden, så den næringsfattige flora kan trives og udvikle sig.

Mange gravhøje har fået lov til at passe sig selv i længere perioder og en såkaldt førstegangspleje vil så oftest bestå i at nedskære træer og buske, fjerne alt materiale og knuse det eller brænde det af i god afstand fra gravhøjen. Har bevoksningen været tæt kan det blive nødvendigt at så en græsfrøblanding for at undgå erosion. Optimale blandinger indeholder rødsvingel, fåresvingel og bølget bunke. Og så er det, at det lange seje træk med tilbagevendende slåning sætter ind, så den naturlige flora kan indfinde sig.

Uanset hvad man skriver i dagspressen, skal der ikke herske tvivl om, at det er kommunens ansvar at pleje gravhøje og andre fortidsminder.

Skovdyrkerne ØST har udviklet et nært samarbejde med en række kommuner om pleje af fortidsminder primært gravhøje. Vi har faste folk til det og plejen er lagt ind i et tidsskema i tæt samarbejde med lodsejerne. Tro ikke at man bare drøner hen over en gravhøj med havetraktoren og en pose til opsamling af græsset.

Nyt om juletræerne

Markedet kræver certificerede juletræer

I Tyskland var der sidste sæson pressestorm mod juletræer efter fund af *ulovlige* sprøjterester på træerne. Af-færen har ført til, at de importerende grossister ønsker sikkerhed for, at træerne dyrkes efter gældende lovgivning. Skovdyrkerne mærker derfor et pres for at kunne levere certificerede træer. Vi vidste, at denne tendens ville komme, men den er kommet hurtigere end ventet. Global G.A.P., som er udviklet til certificering af grøntsags- og landbrugsproduktion, er efter vores mening det mest hensigtsmæssige system.

Skovdyrkerne er i fuld gang med at få medlemmer certificeret allerede nu, og flere står klar til at blive det indenfor et år. Omkostningen er til at overskue, og bureaukratiet mener vi også er til at leve med. Henvend dig til din lokale skovfoged, så kan du formodentlig nå at være med allerede i år.

Topskudsregulering

Foranlediget af en række spørgsmål skal vi gøre opmærksom på, at det eneste lovlige kemiske middel, som er tilladt til topskudsregulering af juletræer i Danmark, er Topstar. Topstar indeholder det samme virksomme stof som findes i Pomoxon. Pomoxon har ikke længere en off label godkendelse i Danmark, hvorfor det er ulovligt at anvende eller opbevare i forbindelse med topskudsregulering af juletræer. Midlet må i Danmark kun bruges i frugtavl.

Langesømessen

Torsdag den 16. august løber årets Langesømesse af stables. Skovdyrkerne er igen i år repræsenteret i samarbejde med Green Product og alle er velkomne til at kigge forbi stand 110/111. Du kan finde mere information om messen på www.langesoe.dk.

Skove og naturejendomme – salg og vurdering

Aktuelle ejendomme:

- Nordjylland:** • Kirkebakke Skovbrug – 66 ha
- Himmerland:** • Illeris Plantage – 31 ha
• Privat skov – 205 ha
- Midtjylland:** • Møllebakken – 9 ha
• Store Hestlund – 79 ha
• Kibæk Hede – 50 ha
- Syddjylland:** • Grindstedvej 72 – 33 ha
• Martinsminde Plantage – 32 ha
- Østjylland:** • Næsset Skov – 9 ha
- Fyn:** • Sydøfynske småskove – i alt 31 ha
- Vestjylland:** • Fjerbæk Plantage – 98 ha
• Østerlundvej – 26 ha
- Bornholm:** • Gl. Skovgaard – 49 ha

Se mere på www.silvaestate.dk
eller kontakt Jesper Just Nielsen: 21 36 56 96 / Heine Fischer Møller: 21 46 62 45

silvaestate
SKOV- OG NATUREJENDOMME. RÅDGIVNING OG FORMIDLING

En god, bette forening

Der findes en god, lille forening, som burde interessere en del af Skovdyrkerforeningernes medlemmer – Dansk Dendrologisk Forening. Det er de trænysgerriges, 'træ-nørdernes' forening, og den kan varmt anbefales.

Af H. C. Graversgaard (hcg@skovdyrkerne.dk) og Per Hilbert (phi@skovdyrkerne.dk)

Dendrologi er græsk og betyder 'læren om træer'. Foreningens medlemmer er en fin blanding af fagfolk fra skov og park – sammen med private amatører med interesse for træer. I dette selskab findes viden om stort set alt træagtigt, der kan gro i Danmark.

Foreningens hovedaktiviteter er møder, foredrag samt især ekskursioner til ind- og udland, hvor man ser spændende steder med interessante træer. Det kan eksempelvis være en tur til Gribskov, til 'Ørkenarboretet' ved Søby brunkulslejer – eller til skovene i Kaukasus (se boksen nederst på siden).

Armensk skov. Foto: Per Hilbert

En gang årligt udgiver man et årsskrift med interessante artikler. Som f.eks. artiklen 'Birk – nogle dyrkningserfaringer fra det sydlige Skandinavien' i forrige nummer. Man opretholder desuden et register over rekordtræer og andre bemærkelsesværdige træer og bevoksninger i Danmark.

Det er ganske billigt at være medlem, kun 200 kr. pr. år. Man kan indmelde sig hos kassereren på mail crl@sns.dk. Man behøver ikke være træ-nørd for at være medlem, men der er en herlig risiko for, at man bliver det.

Rejse til Armenien og Georgien

Næste store udlandsrejse i foreningen er en rejse til Armenien og Georgien. Den er planlagt til perioden 21. maj – 6. juni 2013, og prisen ventes at lande på 18-19.000 kr. Hovedmålet er naturligvis skovene i området, hvor man blandt andet vil se valnød, mandeltræer, pistacier, granatæbler, georgisk ahorn, kaukasisk pære, urgamle plataner, skove af taks, lind og elm og mange flere – samt naturligvis nordmannsgranen i Georgien.

Turen byder desuden på megen kulturhistorie. Armenien var det første land, der indførte kristendommen som statsreligion, og man ser på turen en række mere end 1000 år gamle klostre. Se mere på foreningens hjemmeside www.dendron.dk.